

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.1.

Теория и управление на образованието, докторска програма „Управление на образованието”, автор на дисертационния труд: Меир Давидеско

Тема на дисертационния труд: „ФАКТОРИ ЗА ГОТОВНОСТТА НА НОВИТЕ УЧИТЕЛИ ЗА СПРАВЯНЕ С КОНФЛИКТИ В КЛАСА”

научен ръководител: доц. д-р Красимира Марулевска

Рецензент: професор доктор Галин Борисов Цоков

1. Общо описание на представените материали

Със заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград. съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема “ФАКТОРИ ЗА ГОТОВНОСТТА НА НОВИТЕ УЧИТЕЛИ ЗА СПРАВЯНЕ С КОНФЛИКТИ В КЛАСА” за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 1. Педагогически науки; професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието, докторска програма „Управление на образованието”. Автор на дисертационния труд е – Меир Давидеско, докторант към катедра „Управление на образованието и специална педагогика при Факултета по педагогика на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Представеният от докторанта комплект материали на хартиен носител е в съответствие със ЗРАС и процедурните правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ЮЗУ, като включва всички необходими документи.

Дисертационният труд е разработен на 155 машинописни страници. Авторът е използвал 127 литературни източника и 4 интернет източника. В структурно отношение работата се състои от увод, три глави, заключение, списък с използвана литература и приложения. Приложени са 3 броя публикации.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Докторантът Меир Давидеско завършва висше образование бакалавър по география и магистър по нова история. Специализирал е в областта на образователния мениджмънт. Той има преподавателски и мениджърски опит в образователната сфера като директор на

училище, преподавател в колеж, инспектор, обучител на учители и съветник към Министерството на образованието на Израел.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Избраната от докторанта тема е актуална не само за педагогическата теория, но и за образователната практика. Това е така, защото проблемите, разработени в дисертацията, третира един особено актуален и важен за образователния мениджмънт и образователната практика въпрос – ефективното управление на класната стая. Още повече, че изследването на г-н Давидеско е насочено към проучване на устойчивостта и самоефективността на новоназначените учители и факторите които отределят тяхната готовност за справянето с конфликтите в класната стая. Този проблем е слабо изследван не само в българската педагогическа литература. В този смисъл разработената от докторант тема е актуална и има своята научна стойност и в теоретичен и в научно-приложен план.

4. Познаване на проблема

Докторантът познава много добре състоянието на изследвания проблем в науката, оценява критично и творчески литературния материал и прави комплексен анализ на теоретичните постановки.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване като цяло позволява да се постигне поставената цел и да се получи адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В структурно отношение дисертационният труд се състои от увод, три глави и заключение. В **УВОДА** авторът споделя мотивите, насочили го към избора на разработената тема, очертава аргументирано теоретическа и практическа значимост на труда. Тук са представени основните понятия, използвани в дисертацията, формулирани са обекта, предмета, целта, основните изследователски въпроси на изследването, хипотезата, които са в голяма степен адекватни на изследвания проблем.

В първа глава **Проблеми и предизвикателства в професионалното развитие на учителите в контекста на образователния мениджмънт - теоретични основи**, се разглеждат проблеми като: иновации в образованието, проектният мениджмънт в образованието, особеностите на училищно базираното управление. Изведени са и определени специфични характеристики на работа с новите учители в образователната организация. За съжаления в тази част липсва анализ на основни проблеми свързани с ефективното управление на човешките ресурси в сферата на образованието.

Втора глава е **озаглавена** *Управление на класната стая и конфликтите в училищната среда*. Тук се прави теоретичен анализ на проблемите, свързани с мениджмънта на класа и мениджмънта на конфликтите. Авторът обвързва концепцията за мениджмънтът на класа с темата за значението на авторитета и лидерството на учителя. Разгледани са теории и типологии на учителското лидерско поведение. Докторантът сполучливо представя както класическите така и актуални теории за лидерството (като транзакционно и трансформационно лидерство). Втората част на разглежданата глава представя проблемите за справянето с конфликти. Особено сполучливо се представят основните видове конфликти, в които може да попадне новоназначения учител както и техниките за справяне с всеки от тях в контекста на разбирането за ролята на устойчивостта. Според мен в тази глава липсва част в която се разглеждат основните положения на позитивната психология и позитивното образование като метеорологическа основа на разбиране за резилианс в сферата на образованието и по-конкретно развитие на резилианс при учители.

Третата глава е **посветена на** *Методологията на изследването и анализа на резултатите от емпиричното изследване*. The first part of the chapter is devoted to the research methodology. Here the goals of the empirical research are formulated; hypotheses; argumentation for the research methods - qualitative and quantitative; the sample; the description of the toolkit. The analysis of the research results made in the next two points is a strength of the dissertation. The author demonstrates skills for quantitative and qualitative analysis, for detection and interpretation of causal relationships. The conclusions of the empirical study, which include findings, discussion, summary.

Дисертационният труд завършва със **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**. Тук на базата на извършения теоретичен анализ и на резултатите от емпиричното изследване, авторът прави подробни изводи прави препоръки за подобряване на образователната практика.

Като цяло дисертацията печели със своите положителни черти, които могат да бъдат обобщени в няколко основни момента:

- Значимост и актуалност на разработения проблем;
- Задълбоченият анализ по отношение на теорията и практиката на образователния мениджмънт;
- Разкриване на основните тенденции в мениджмънт на класа и решаване на конфликти в класната стая;

- Осъщественото на много добро ниво емпирично изследване;
- На основата на много добрия количествен и качествен анализ на резултатите от изследването, авторът формулира значими обобщения и препоръки, свързани с изследваната проблематика.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Научните приноси на дисертационното изследване могат да се сведат до следното:

- **Теоретико-научни приноси**

- Анализирани са по-важните аспекти на резилианса на учителите, особено по отношение на справяне с конфликтите в класната стая.

- Представени са подробно основните видове в конфликти в училищната общност, в които могат да попаднат новоназначените учители, като са предложени техники за справяне с тях;

- **Научно-приложни приноси**

- **Обоснованият** авторски концептуален модел и разработеният на негова основа инструментариум насочен към развитие на резилианс у новоназначените учители.

.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е приложил 3 броя публикации по темата на дисертацията - статии в научни списания и сборници. Броя, характерът и качеството на публикациите напълно съответстват на изискванията на ЮЗУ за публична защита на дисертационния труд и в голяма степен отразяват същността и постигнатите резултати в дисертационното изследване.

9. Автореферат

Съдържанието и качеството на автореферата, отразява точно структурата и основните резултати, постигнати в дисертацията.

10. Критични забележки и препоръки

Към дисертационния труд могат да се отправят някои бележки и препоръки:

- Наблюдава се известно несъответствие между формулираната цел на дисертацията и нейното заглавие;
- В първа глава липсва отделна част, свързана с теоретичен анализ на ефективното управление на човешките ресурси в сферата на образованието.
- **Въпрос: Кои фактори затрудняват прилагането на предложения от Вас подход насочен към изграждане на резилианс у новоназначени учители?**

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния правилник на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Дисертационният труд показва, че докторантът Меир Давидеско притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Нямам съмнение за плагиатство в представените за рецензиране дисертация и публикации, свързани с нея.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на Меир Давидеско в област на висше образование: 1. Педагогически науки; професионално направление: 1.1. Теория и управление на образованието, докторска програма „Управление на образованието”.

06.06 2021 г.

Рецензент:

(проф. д-р Галин Цоков)